

# Verkiezingsprogramma 2022-2025

## ROOD EN GROEN: NATUURLIJK SAMENDOEN



 PvdA



**GROENLINKS**

**NOORDENVELD**

# Beste lezer

Dit is het verkiezingsprogramma waarmee de Partij van de Arbeid en GroenLinks meedoen aan de verkiezingen voor de gemeenteraad van Noordenveld. De afgelopen jaren waren we de tweede fractie in de raad en maakten we deel uit van het College van Burgemeester en Wethouders. Vooral de laatste twee jaar waren niet gemakkelijk. De coronacrisis trok diepe sporen door onze samenleving. Wij hebben samen een progressieve, sociale en duurzame koers links van het midden gevoerd en we hebben verantwoordelijkheid genomen. We hebben ons sterk gemaakt voor een sociaal en duurzaam Noordenveld. En dat in een hele moeilijke tijd. We hebben ons ingezet voor ondersteuning voor mensen, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Zoals sportverenigingen, culturele instellingen en organisaties die zich richten op het ondersteunen van inwoners.

Het elkaar helpen en ondersteunen wordt de komende vier jaar belangrijk. De gemeente als eerste overheid die dicht bij de inwoners staat speelt daarin een belangrijke en cruciale rol. Een rol die past bij Linkse politiek. De Partij van de Arbeid en GroenLinks staan samen voor positieve politiek. Positieve politiek waarin mens en natuur, dus inwoners van Noordenveld en hun leefomgeving centraal staan.

Noordenveld staat er net als andere gemeenten financieel niet goed voor. Dat geeft zorgen voor de toekomst en dat vraagt om gedegen financieel beleid. Toch hebben we geïnvesteerd in onze gemeente. In nieuwe woonwijken, dorpscentra, in onderwijs, zorg en werk. In goed, hoogwaardig openbaar vervoer, duurzaam veilige verkeersoplossingen.

We zorgden voor cultuureducatie voor elk kind in Noordenveld. Door ons meedoen-beleid kunnen alle kinderen van Noordenveld sporten, zingen, dansen en op schoolreis gaan. Bij ons maakt het niet uit of ouders veel of weinig geld hebben: Ieder kind doet mee!

Geld voor de zorg blijft voor de zorg. Iedereen die zorg nodig heeft krijgt dat, zeker de mensen met een kwetsbare positie in de samenleving. Het zorgen voor huishoudelijke hulp is en blijft wat ons betreft een gemeentelijke taak. Inwoners die dat nodig hebben kunnen een beroep doen op deze hulp. De sterkste schouders dragen de zwaarste lasten.



We blijven ons inzetten voor voldoende sociale huurwoningen voor mensen met lagere inkomens, voor starterswoningen en woningen voor ouderen. En die woningen zijn vanaf nu allemaal energiezuinig en duurzaam. Ook bestaande wijken moeten energiezuiniger en toekomstbestendig worden. Waar mogelijk en inpasbaar wekken we groene stroom op. Zonnelingen voor inwoners en het duurzaamheidsfonds voor verenigingen dragen bij aan een groen Noordenveld. We beheren onze natuurterreinen, bermen en parken waar mogelijk ecologisch.

Dat is groen en sociaal beleid, waarin we lasten en lusten eerlijk delen. Daar staan we voor en daar willen we mee verder. Verder met een groen en sociaal Noordenveld, waar het goed wonen, werken, opgroeien en leven is. We willen gelijke kansen voor iedereen. Begrip hebben voor elkaar is voor ons de basis van de samenleving waarvoor wij ons blijven inzetten.

Uw stem in Noordenveld voor de PvdA of GroenLinks draagt niet alleen bij aan een progressief, sociaal en groen lokaal bestuur, maar ook aan een versterking van het solidariteitsbeginsel in de lokale politiek. Gelijke kansen, eerlijk delen en zorg voor elkaar zijn onze grondbeginselen. Dat zijn onze drijfveren om verantwoordelijkheid te nemen in het besturen van onze gemeente.

Het team van PvdA GroenLinks Noordenveld

# Inhoud

WONEN	4
NATUUR	6
DUURZAAMLEVEN	7
WERKEN EN RONDKOMEN	9
MEEDOEN	10
ZORG	12
OPGROEIEN	13
ONTSPANNEN	14
DE CENTEN	15
DEMOCRATIE	16
WIJ OMARMEN SDG'S	17

## Onze eerste vier leden op de verkiezingslijst

### PVDA

#### Alex Wekema

*'Bouwen voor eigen inwoners! Zeg JA voor GroenLinks en PVDA'*



#### Tiemen Ensink

*'Een betaalbare woning is een recht en Geen gunst, en daar gaan wij Voor zorgen!'*



#### Christel Pijpker

*'Voor een veilig en verantwoord gebruik van de gasopslag Langelo met daarbij een fatsoenlijke schadeafhandeling'*



#### Wietze Wind

*'Ik alleen kan armoede niet oplossen, maar het is wel mijn drijfveer'*



### GROENLINKS

#### Bertus Jan Epema

*'Samen met inwoners werken aan een duurzaam en inclusief Noordenveld!'*



#### Anita van der Noord

*'Ik ga voor een rechtvaardige, respectvolle samenleving met zeggenschap en gelijkwaardigheid waar ieder kind gelijke kansen heeft'*



#### Peter de Vries

*'Ik ga me inzetten voor een toekomstbestendige, groene gemeente waar we allemaal trots op zijn'*



#### Reinier Bruil

*'Doe mee met de energietransitie, en bespaar op je maandelijkse energiekosten!'*



# Wonen in Noordenveld

Onze gemeente is fantastisch om in te wonen, te werken en je vrije tijd te besteden. Nergens vind je zo'n gevarieerd landschap van beekdalen, bossen, essen, hoogveen, heidevelden, meren en veengebieden, landgoederen en prachtige brinkdorpen. Daar beleven we plezier aan. Noordenveld heeft prachtige dorpen en woonwijken. Dat willen we zo houden, samen met inwoners. Waar dat nodig is wordt de openbare ruimte beter en netter. Daar hebben we extra geld voor over. Initiatieven van bewoners om samen verantwoordelijkheid te nemen in het beheer van de openbare ruimte en natuurlijke leefomgeving verwelkomen we en ondersteunen we.

In de regio rond Groningen/Assen werken we samen op het gebied van woningbouw. We ondersteunen dat op voorwaarde, dat niet ten koste gaat van ons landschap. Tegelijkertijd beseffen we dat er woningnood is. Het bezitten of betaalbaar kunnen huren van een woning zien wij als een grondrecht. Veel inwoners kunnen geen betaalbare woning meer vinden. Huizen worden ver over de toch al hoge vraagprijs verkocht, soms aan beleggers. Dat moet stoppen. Wij willen daarom 250 woningen bouwen voor een maximumbedrag per stuk van € 250.000, =. Wij denken dat het merendeel van de die woningen gebouwd moeten gaan worden in Roden (Noord, Beukenhof, gemeentewerf), Peize (Eskampen) en Norg (Dr. Nassaucollege, Eenerstraat). En wat ons betreft gaan we deze woningen zelf samen met onze inwoners ontwikkelen en bouwen. Noordenvelders met een smalle beurs moeten ook gewoon in Noordenveld kunnen blijven wonen, jongeren, volwassenen en ouderen moeten een betaalbare woning kunnen vinden in het dorp waar ze zijn opgegroeid!

Die 250 huizen moeten er binnen vier jaar staan. Dat betekent slimme, simpele, snelle en duurzame bouw om dat te realiseren. Wellicht kunnen we ook leegstaande bedrijfspanden daarvoor (tijdelijk) gebruiken. In Noordenveld hebben we bedrijven die dat kunnen. Samen de schouders eronder voor betaalbare duurzame woningen voor onze inwoners.

We willen ook dat er meer goedkope koopwoningen en (sociale) huurwoningen komen. Voor starters en ouderen. We vinden dit een taak van de woningcorporaties, maar als het niet anders kan bouwen we als gemeente zelf. Minimaal een derde van de woningen in nieuwe woonwijken bestaat uit betaalbare huur- en koopwoningen. Veel 60-plussers hebben behoefte aan levensloopbestendige, energiezuinige en duurzame woningen. We willen ook meer rekening houden met het groeiende aantal eenpersoonshuishoudens. We willen experimenteren met "tiny houses", liefst in een gemengde woonvorm voor jong en oud.

Als er niet voldoende wordt gebouwd, pakken we dat als gemeente zelf op.

Mensen met een zorgvraag die samen een woongroep, zoals een Knarrenhof, willen vormen moeten daarvoor letterlijk en figuurlijk de ruimte krijgen.

Permanent wonen in recreatiewoningen is geen uitgangspunt. Maatwerk mag, mits de landschappelijke en recreatieve functies van gebieden voorop blijven staan. Het bos moet wel bos blijven.

We voeren een zelfbewoningsplicht in. Die geldt ook voor ons 250-woningenplan. Zo gaan we beleggen en speculeren met woningen door particulieren tegen.

En waar willen we bouwen?

In Roden Zuid, alleen het weiland aan de Norgerweg tot en met de velden van ONR, de Zultherhoek en de Beukenhoflocatie en alle plekken waar we kunnen inbreiden: Kanaalstraat, Postkantoor, Floralaan, etc. Toekomstige uitbreidingslocaties van Roden komen alleen aan de Noordkant. Dus opknappen en herbestemmen van het bedrijventerrein tussen 1<sup>e</sup> Energieweg en Ceintuurbaan noord. Er is daar ruimte voor 350 woningen voor verschillende doelgroepen. Met en zonder tuin. We hoeven hierdoor geen ingrijpende ingrepen te doen in ons waardevolle landschap, want we gebruiken de bestaande voorzieningen. Bedrijven verplaatsen we naar het Haarveld.

Het gebied tussen tennisbaan en hockeyveld in Roden blijft zoals het is. Het is ook een geliefd wandelgebied voor Roners. We willen daarom investeren in het gebied: de kwaliteit verbeteren en de bestaande sportaccommodaties verbeteren. Geen weg of woningbouw in dit gebied!



Woningbouw in Peize komt in Peize-Zuid en de Eskampen-locatie. Daarnaast verkennen we, samen met het dorp, uitbreiding aan de andere kant, dus Peize-Noord. Het dorp heeft zelf aangegeven groei richting 8.000 inwoners als realistisch te zien.

In Norg is er voor het Oosterveld veel vraag. Daar gaat het om voldoende sociale huur- en koopwoningen. Daarnaast willen we graag samen met het dorp kijken naar ontwikkeling van de plek van Dr. Nassaucollege en de vroegere gemeentewerf.

In Nieuw-Roden willen het centrum gebruiken voor levensloopbestendige woningen en het gebied Bisschopswijk verder ontwikkelen.

Voor de kleinere kernen geldt maatwerk in samenspraak met het dorp of er wellicht kleinschalige woningbouw mogelijk is.

# Natuur in Noordenveld

De leefomgeving, biodiversiteit, sociale opgaven en de toekomst van onze aarde zijn belangrijker dan rendementsdenken. Maatschappelijke waarde en groen worden leidende principes in de lokale Omgevingsvisie en bij gemeentelijke aanbestedingen.

Iedere renovatie of aanpassing in de openbare ruimte levert méér groen, biodiversiteit en klimaatbestendigheid op. Met andere woorden: elke aanpassing moet onze gemeente óók groener maken.

Zwerfafval is lelijk, vervuilend en schadelijk voor dieren. Daarom komt de gemeente met een ambitieus programma om samen met bewoners en ondernemers zwerfafval aan te pakken.

Als er gebouwd wordt voor mensen, dan doen we dat natuur inclusief. Zo wordt er ook gezorgd voor groen en ruimte voor vogels, insecten en vleermuizen.

Als gevolg van de klimaatverandering, ontwatering, landbouwgif en vermessing holt de biodiversiteit achteruit. We ondersteunen kringlooplandbouw en gaan gebruik van landbouwgif en niet duurzame gewassen, zoals bloembollen, lelies en mais tegen.

Samen met agrarische organisaties zoeken we naar mogelijkheden om de land- en veeteelt verder te verduurzamen.



Alle kinderen nemen vanuit school deel aan verrijkende vormen van natuur- en milieueducatie in onze gemeente en krijgen daarnaast de mogelijkheid om in hun vrije tijd de natuur te verkennen.

De gemeente zorgt voor duurzaam beheer van de openbare ruimte, gebruikt geen gif (doen we al) en vervangt waar mogelijk gras door bloemenweides. Inwoners kunnen zelf voor meer biodiversiteit zorgen door het aanplanten van inheemse planten en bomen, het aanleggen van bloemrijke tuinen en acties als *Heel Noordenveld Zoemt*. De gemeente moet dit actief aanmoedigen en ondersteunen.

# Duurzaamleven in Noordenveld

De kosten en baten van de energietransitie moeten eerlijk gedeeld worden. Iedereen moet in een goed geïsoleerd, gezond en aardgasvrij huis kunnen wonen.

Communicatie is van groot belang. Inwoners moeten tijdig weten wat er gaat gebeuren, successen (zoals het postcoderoosproject), ervaringen en kennis worden gedeeld. We houden rekening met taalverschillen.

Inwoners met een kleine beurs worden koplopers in energiebesparing. Van energiecoaches krijgen zij gratis advies en hulpmiddelen (tochtstrip, ledlampen, radiatorfolie etc.). Door mensen zonder baan tot energiecoach op te leiden vangen we drie vliegen in één klap: mensen verbruiken minder energie, de energierekening gaat omlaag én het levert banen op.

We nodigen particuliere verhuurders uit om te overleggen hoe zij en hun huurders de woningen kunnen verbeteren. We zijn daarin vasthoudend waar dat nodig is.

Energie is van iedereen: we streven naar minimaal 50% lokaal eigendom van zonneparken en/of windturbines. Bewoners van Noordenveld zijn zo nauw betrokken bij hun eigen energievoorziening. Ons doel is om in 2030 200 GWh stroom duurzaam te produceren in Noordenveld. Nauwe samenwerking met Energiecoöperatie Noordseveld en 'Noordseveld Op Rozen' is de beste manier om zo snel mogelijk alle geschikte daken in Noordenveld vol te leggen met zonnepanelen. We sluiten de bouw van grote windmolens niet uit.

We maken spelregels hoe we die 50% verdelen en besteden.



Energie die je niet verbruikt is de goedkoopste energie, isoleren is telkens stap 1.

Het aardgasvrij maken van 2900 woningen voor 2030 heeft onze grootste prioriteit.

De gemeente stimuleert en ondersteunt onze inwoners bij deze opgaves. Dit doet zij via het projectbureau Energieke Buurten, een samenwerking tussen de gemeente en Energiecoöperatie Noordseveld. Daarnaast ontwikkelen we een duurzaamheidscoalitie, samen met organisaties, verenigingen en het Noordenveldse bedrijfsleven. Samen met hen willen we heldere garanties en een goede prijs voor mensen die hun huis verduurzamen. Dat de kosten daarvan de baten nu nog overstijgen zien we als een grote belemmering. Hiervoor verwachten we ook hulp van het Rijk, want alleen redden we dat niet.

De gemeente heeft een voorbeeldfunctie. We gaan daarom voor maximale CO2-reductie binnen onze eigen organisatie. We gebruiken groene stroom en leggen zonnepanelen op al onze daken en op maatschappelijk vastgoed (scholen, sportvoorzieningen etc.). Ook zetten we ons actief in voor verduurzaming in de keten (leveranciers, onderaannemers etc.). Circulariteit wordt in alle aanbestedingen een criterium. Om ervoor te zorgen dat deze beloften niet vrijblijvend zijn laten we ons certificeren.

We doen onderzoek naar toepassing van groengas in het buitengebied en naar aardwarmte in Roden. De kansen voor een warmtenet in Roden brengen we voor 2025 in kaart. We gaan daarvoor geen biomassa gebruiken. Onze openbare ruimte, het



rioleringssysteem en watersysteem moeten stevig genoeg zijn om tegen de steeds zwaardere buien bestand te zijn. Tegelijk wordt het ook droger; lange hete en droge periodes in de zomer komen steeds vaker voor. We moeten meer water vasthouden en in de bodem infiltreren om inklinking van de bodem en verlies aan biodiversiteit te voorkomen en om in droge periodes voldoende water te blijven houden. Het land gebruiken als sponsland. We werken daarbij samen met de inwoners, bedrijven en het waterschap.

Vervoer willen we verduurzamen: mensen stimuleren om te fietsen, in het verkeer staat de fiets voorop bij maatregelen.

Winkelcentra worden autoluw, bezorging in die gebieden moet elektrisch.

Openbaar vervoer moet beter gespreid en kleinschaliger.



We doen er alles aan om te komen tot een samenleving waarin hergebruik gewoon is. We spannen ons in om het bewustzijn over de gevolgen van onze leefstijl, ook elders in de wereld, meer invloed te laten hebben op wat we doen. We vragen de scholen om daar een rol in te spelen.

Evenementen in de gemeente worden duurzamer: we zorgen voor een goede bereikbaarheid met de fiets en het OV, wegwerpproducten verbieden we en we brengen de geluidsoverlast stevig terug. Dit zal het plezier voor deelnemers niet verminderen maar de druk op natuur, milieu en omwonenden wel verlagen.

We grijpen de energietransitie aan om fors in wijken en dorpen te investeren. In 'wijk- en dorpsgesprekken' kunnen inwoners aangeven hoe we hun buurt kunnen verbeteren. Wijken en dorpen die zelf aan de slag willen worden geholpen met geld en adviezen.

Met 'wortel en stok' zorgen we dat bedrijven meedoen in de energietransitie. We zijn streng als het gaat om naleving van de Wet milieubeheer. Tegelijkertijd helpen we MKB actief om besparende maatregelen door te voeren.

Met winkeliersverenigingen en de lokale afdeling van Koninklijke Horeca Nederland maken we duidelijke afspraken over afvalscheiding, duurzame logistiek en maatregelen om energievervalsing (terrasverwarming, open winkelpuien) tegen te gaan.



# Werken en rondkomen in Noordenveld

Meedoen en meekomen zijn voor ons speerpunten. Werk is daarbij noodzakelijk. We investeren in nieuwe banen. En lukt die nieuwe baan even niet, dan zorgen we ervoor dat bijscholing of het opdoen van ervaring mogelijk is. We zien dat bepaalde bedrijven in de horeca, bouw, installatietechniek, zorg en onderwijs moeilijk aan geschikt personeel kunnen komen. Samen met het onderwijs en de werkgevers investeren we daarom in goede praktijkopleidingen

Voor mensen met een (arbeids)bepmerking willen we kansen op goede banen vergroten. De gemeente neemt zelf mensen aan en werkt daarnaast samen met de gemeente Westerkwartier op het gebied van een beschutte werkplek voor hij of zij die dat nodig heeft. Daarnaast is de 1<sup>e</sup> wijk in Veenhuizen een organisatie waarmee ook de komende periode intensief samengewerkt wordt om mensen op te leiden of te begeleiden naar een vaste baan bij de 1<sup>e</sup> wijk of elders.

De Health Hub in Roden is het voorbeeld van een mooi medisch kennisnetwerk, door inzet van bedrijfsleven, onderwijs en overheid. We blijven dit soort initiatieven steunen. Zij zorgen voor meer werk en kennis in onze gemeente. En zo'n bedrijf is een verzamelpunt voor innovatie.



Het midden- en kleinbedrijf is de motor van de economie in Noordenveld. We steunen de verdere centrumvernieuwing in Roden. We gaan hiermee ook aan de slag in Nieuw-Roden, Norg en Peize. Wij willen vooral inzetten op de inzet van lokale ondernemers bij gemeentelijke projecten.

Om Noordenveld leefbaar te houden, is ook een sterke middenstand nodig. Daarom moet gekeken worden hoe de gemeente het MKB kan versterken. Dit geldt zowel voor bedrijven die zich in Noordenveld willen vestigen als voor bedrijven die al gevestigd zijn in Noordenveld. Innovatieve bedrijven die zich bezighouden met duurzaamheid zijn extra welkom. Wij blijven uitdragen dat het, omwille van de leefbaarheid van de dorpen, vaak beter is bij de plaatselijke middenstand te winkelen dan op het internet. Voor nieuwkomers is werken niet alleen van belang voor een eigen inkomen, maar ook voor het integreren in de lokale samenleving. De gemeente gaat daarom met ondernemers aan de slag om statushouders meteen na hun vestiging in onze gemeente een werk(ervarings)plek aan te bieden



# Meedoen in Noordenveld

Iedereen moet kunnen meedoen, we houden rekening met verschil in leeftijd. Inwoners met een inkomen tot en met 120% van het minimum willen we blijven ondersteunen om kinderen mee te laten doen aan sport, cultuur en schoolactiviteiten. Maatwerk bij ondersteuning wordt uitgebreid, zo kan iemand met een inkomen tot 130 % van het minimum worden geholpen, waar 120 % uitgangspunt is.

Om mee te kunnen doen in de digitale wereld krijgen kinderen van minimegezinnen ook een smartphone.

Veel gezinnen waar armoede wordt geleden, hebben te kampen met schuldenproblematiek. Wij willen doorgaan met de extra aanpak op het gebied van jeugdarmoede. Samenwerken met onze partners in CBN121 (Ceintuurbaan Noord 121, waar voedselbank, kledingbank, Vluchtelingenwerk en de boekenmarkt samenwerken) en het onderwijs is daarbij essentieel. Wij willen graag meedoen met het experiment van de gemeente Groningen met betrekking tot de basisbaan en basisinkomen. We blijven inwoners ondersteunen bij bijvoorbeeld kwijtschelding, subsidies en andere toeslagen.

Ook willen we meer aandacht voor de integratie van nieuwe Nederlanders binnen onze samenleving, en aandacht voor de achterstandsituaties en traumaverwerking van kinderen uit oorlogsgebieden. Warchild biedt beproefde methodieken aan om de oorlog uit kinderen te halen. Wij doen hiervoor een beroep op deskundige hulpverleners in ons midden (b.v. Vluchtelingenwerk) die ons daarmee kunnen helpen.

We willen dat de gemeente de bestrijding van vooroordelen verder verbetert.

Het welzijnswerk blijft inwoners ondersteunen bij het deelnemen aan de samenleving en het onderhouden van vitale sociale netwerken, vooral daar waar zij belemmeringen ervaren of de weg naar verenigingen en vrijwilligersorganisaties niet kunnen vinden.

We zetten 'ervaringsdeskundigen' in om de dienstverlening vanuit de gemeente te verbeteren.



We zetten vol in op de uitvoering van het VN-verdrag voor de rechten van mensen met een beperking. Gemeentelijke gebouwen, voorzieningen en (digitale) informatie maken we toegankelijker. Dit doen we via een concreet plan van aanpak op diverse leefgebieden. We hebben speciale aandacht voor kinderen met een handicap.

We stimuleren de verbinding tussen zorg en welzijn enerzijds en kunst en cultuur anderzijds. Daarom zorgen we er voor dat culturele instellingen toegankelijk blijven en stimuleren we projecten waarbij kwetsbare of zieke inwoners in contact worden gebracht met kunst en cultuur.

Goede zorg moet beschikbaar zijn voor iedereen die dat nodig heeft. Hierbij staat de mens en niet de markt centraal. Zorg moet gaan over samenwerking tussen organisaties, solidariteit tussen mensen die ziek en gezond zijn en waardering voor professionals. Waar nodig heeft de gemeente een faciliterende rol. Bezuinigen op zorgbudgetten zijn voor ons niet bespreekbaar. Mantelzorgers willen we de ondersteuning geven die nodig is.

Voorkomen is beter dan genezen. Of het nu gaat om schulden, eenzaamheid, geestelijke gezondheid of problematisch overgewicht, het is cruciaal om problemen aan te pakken

voordat mensen gezondheidsproblemen krijgen. Een percentage van de zorgbudgetten moet ingezet worden voor preventie voor aandacht voor gezonde leefstijl, sport en cultuur. Jeugd- en jongerenwerk, sport- en cultuurcoaches kunnen hierbij een belangrijke verbindende rol spelen.

Sporten is gezond en brengt mensen met verschillende achtergronden, leefstijlen en mogelijkheden samen. Cultuur heeft een verbindend effect. We ondersteunen sportverenigingen en activiteiten op cultureel gebied en garanderen toegang tot sport en culturele activiteiten voor kinderen, gezinnen met een kleine beurs en mensen met een beperking.



Sport- en cultuurcoaches zijn beschikbaar voor inwoners die dat willen.

We staan voor individuele vrijheid in een zorgzame samenleving. Mensen hebben en houden de regie over hun eigen zorg, waar mogelijk met een persoonsgebonden budget.

We gaan het jaarlijkse onderzoek naar de ervaringen van cliënten verbreden, samen met de adviesraad.

# Zorg in Noordenveld



Goede zorg moet beschikbaar zijn voor iedereen die dat nodig heeft. Hierbij staat de mens en niet de markt centraal. Zorg moet gaan over samenwerking tussen organisaties, solidariteit tussen mensen die ziek en gezond zijn en waardering voor professionals. Waar nodig heeft de gemeente een faciliterende rol. Bezuinigen op zorgbudgetten zijn voor ons niet bespreekbaar. Mantelzorgers willen we de ondersteuning geven die nodig is.

Voorkomen is beter dan genezen. Of het nu gaat om schulden, eenzaamheid, geestelijke gezondheid of problematisch overgewicht, het is cruciaal om problemen aan te pakken voordat mensen gezondheidsproblemen krijgen. Een percentage van de zorgbudgetten moet ingezet worden voor preventie voor aandacht voor gezonde leefstijl, sport en cultuur. Jeugd- en jongerenwerk, sport- en cultuurcoaches kunnen hierbij een belangrijke verbindende rol spelen.

Sporten is gezond en brengt mensen met verschillende achtergronden, leefstijlen en mogelijkheden samen. Cultuur heeft een verbindend effect. We ondersteunen sportverenigingen en activiteiten op cultureel gebied en garanderen toegang tot sport en culturele activiteiten voor kinderen, gezinnen met een kleine beurs en mensen met een beperking.



Sport- en cultuurcoaches zijn beschikbaar voor inwoners die dat willen.

We staan voor individuele vrijheid in een zorgzame samenleving. Mensen hebben en houden de regie over hun eigen zorg, waar mogelijk met een persoonsgebonden budget.

We gaan het jaarlijkse onderzoek naar de ervaringen van cliënten verbreden, samen met de adviesraad.

# Opgroeien in Noordenveld



De jeugd heeft de toekomst en voorkomen is beter dan genezen. Dat betekent een stevig jeugdbeleid, waarin jongeren zelf meedenken. Een jongerenraad speelt daarin een belangrijke rol. Bestaande voorzieningen zetten we in voor jongeren.

Elk kind verdient het om in een veilige omgeving op te kunnen groeien en die hulp te krijgen die nodig is, geld is daarbij van ondergeschikt belang. Het centrum voor Jeugd en Gezin is in Noordenveld de toegang tot de jeugdzorg. Preventie kan ervoor zorgen dat minder jeugdzorg nodig is. Daarom vinden we het belangrijk dat er wordt samengewerkt met scholen en huisartsen. Signalen kunnen dan vroeg worden herkend en in gesprek met de jeugdige en zijn ouders kan naar passende hulp worden gezocht. Crissituaties in de jeugdzorg moeten direct opgepakt worden. Wachtlijsten voor jeugdhulp zijn niet toelaatbaar.

Aandacht voor jongeren is nodig, zeker in het coronatijdperk vinden we het belangrijk dat de belangen van jongeren centraal staan. De vraag van jongeren is leidend en samen met jongeren worden initiatieven opgepakt. Eenzaamheid onder jongeren willen we zoveel mogelijk uitbannen.

We willen het gebruik van drugs zoveel mogelijke tegengaan. Samenwerking met de gezondheidszorg, scholen en sportorganisaties is daarbij belangrijk.

Bezuinigen op de zorgbudgetten is voor ons niet bespreekbaar.

We kopen jeugdzorg vooral regionaal in.

We zorgen voor noodplekken bijvoorbeeld in beschermd wonen.

Wij willen samen met het onderwijs gezamenlijk werken aan kwalitatief goede scholen. Zogenaamde "frisse" scholen die daarnaast energie neutraal en gasloos zijn. De afgelopen jaren is er fors geïnvesteerd in het onderwijs en daar willen wij mee doorgaan. Het Integraal Huisvestingsplan dat samen met het onderwijsveld is opgesteld is de basis. Dat betekent nieuwe schoolgebouwen voor: De Parel, De Rank en het Tandem in Roden, De Flint in Nietap, De Hekakker in Norg. Daarnaast willen we een nieuwe gymzaal bouwen voor de Ronerborg en Esborg. En het is zonde om een schoolgebouw alleen te gebruiken voor het onderwijs. Wij vinden koppelkansen met andere organisaties op het gebied van jeugdzorg, maatschappelijk werk, dorpsbelangen of wijkbelangen organisaties vanuit de inhoud belangrijk.

We stimuleren dat het onderwijs aandacht heeft voor seksuele- en genderdiversiteit. We ondersteunen scholen daarbij.

# Ontspannen in Noordenveld

We zijn zuinig op ons landschap. Het is de basis voor recreatie en toerisme. Ons landschap maakt wonen in Noordenveld zo mooi. Het geeft plezier. Variatie in ons landschap is belangrijk, samen met boeren en natuurorganisaties blijven we hieraan werken. Nieuwe ontwikkelingen toetsen we aan de gevolgen voor landschap en natuur. Als die overwegend negatief zijn, werken we niet mee.

Onze gemeente is de fietsgemeente van Noord-Nederland. Wij investeren in goede fietsinfrastructuur. Daarnaast is Noordenveld een geweldig gebied om in te wandelen. Ook in wandelknooppunten blijven we daarom investeren. Samenwerking met ondernemers is hierin belangrijk. De gemeente moet daarin een blijvende faciliterende rol in spelen.

Veenhuizen is Werelderfgoed en speelt een belangrijke rol bij het vergroten en verbeteren van het aanbod voor toeristen. Het verhaal van Veenhuizen is een verhaal van ons land. Wij blijven samen met andere overheden en ondernemers investeren in dat verhaal van Veenhuizen. Samen met inwoners en al die andere organisaties zorgen we er ook voor dat Veenhuizen als dorp leefbaar blijft.

De Brink, inclusief de Catharinakerk, Mensinge, Winsinghof, museum Kinderwereld en het Scheepstrakabinet, is het culturele hart van Roden. Wij willen de continuïteit van deze instellingen waarborgen. Bezoekers lopen net als onze schooljeugd het rondje om de Brink en strijken na afloop neer op de terrassen in het dorp. Kunst en cultuur kunnen ons verrassen, stimuleren en inspireren. Ze verrijken ons leven. We willen de veelzijdige en levendige culturele infrastructuur in onze gemeente behouden en als het kan versterken.

We ondersteunen de Nedersaksische taal waar dat kan. Dorpen die een tweetalig plaatsnaambord willen hebben helpen we daarbij.



We willen blijvende ondersteuning voor cultuur- en sportevenementen/festivals. Dat zijn belangrijke dragers voor toerisme en leefbaarheid in de dorpen. Cultuur en sport helpen ook om mensen gezond en fit te houden. Daarom ondersteunen we verenigingen. Zo helpen we duurdere zorg voorkomen.

Tegelijkertijd onderkennen we de kwetsbaarheid van onze natuurlijke en groene omgeving. Dat betekent dat samenwerking tussen natuurorganisaties en evenementen blijvend gestimuleerd en ondersteund moet worden door de gemeente.

Initiatieven op het gebied van versterking van sport- en culturele accommodaties en een breder gebruik daarvan kunnen op onze steun rekenen. Samen met de verenigingen willen wij de komende periode een vervolg geven aan het accommodatieplan voor de sport.

Dat geldt ook voor cultuureducatie voor kinderen. Noordenveld is het voorbeeld voor veel gemeenten op het gebied van cultuureducatie voor kinderen. Wij willen hierin blijvend investeren.

# Centen in Noordenveld



Financieel beleid is voor ons een middel om de kwaliteit van leven voor de inwoners van onze gemeente te verhogen. De gemeente Noordenveld staat er net als de meeste andere gemeenten in Nederland financieel niet goed voor, met dank aan de rijksoverheid.

Financieel beleid is voor ons geen doel op zich maar gemeentelijke middelen moeten er zijn voor onze inwoners en niet andersom. Dat betekent dat bij bezuinigen onze inwoners voorop staan. Niet bezuinigen op mensen maar eerder op groenonderhoud, wegen of bedrijven.

Een gezonde gemeente moet verantwoord met het geld omgaan. We geven niet meer uit dan er binnenkomt. We houden reserves aan die noodzakelijk zijn om tegenvallers op te vangen. Maar we sparen niet om het sparen. Tarieven en belastingen verhogen we niet meer dan strikt nodig is. En als we – wat we niet hopen – toch zouden moeten bezuinigen, dan geldt uiteraard ook daar: de zwaksten worden ontzien.

Wij denken ondanks de financieel onzekere van onze gemeente ruimte is om ook te investeren in onze gemeente. Daar waar nodig samen met cofinanciering vanuit provincie, rijk of Europa. En investeringen in duurzaamheid zouden wij vanuit een speciaal fonds willen financieren.



De gemeente blijft actief zich inzetten voor een vergroting van de financiële mogelijkheden en trekt daarin samen op met de Ver. Van Drentse Gemeenten en de VNG.



# Democratie in Noordenveld



Onze democratie is iets om trots op te zijn. Het recht om mee te praten, je stem uit te brengen of om zelf te worden gekozen, is niet vanzelfsprekend. Daar is hard voor gevochten, een strijd die tot op de dag van vandaag doorgaat. En het vraagt om onderhoud. Te veel mensen voelen zich onmachtig en hebben geen plek om mee te praten en mee te besluiten. We gaan de lokale democratie vernieuwen en versterken voor alle inwoners in Noordenveld.

We gaan met elkaar duidelijke afspraken maken om de lokale inspraak te versterken en te vernieuwen, want alleen zo kunnen we de uitdagingen van de woningbouw, omgevingswet, klimaataanpassing en energietransitie aangaan. Dit zijn zaken die direct ingrijpen in op het dagelijks leven van inwoners. Die moet dan ook de mogelijkheden hebben om invloed uit te oefenen op de lokale democratie.

Wij vinden dat diversiteit zichtbaar is in de politiek, zowel mannen als vrouwen, maar ook mensen met een migratie-achtergrond of uit de LHBTI-gemeenschap. Om dat voor elkaar te krijgen zal de politieke cultuur moeten veranderen in zowel houding als gedrag. We gaan daar goede afspraken over maken.



Wij vinden het belangrijk om te luisteren naar de mensen die gehoord willen worden maar nog een drempel over moeten om actief mee te doen.

De mogelijkheden van de moderne communicatie (online meedoen bijvoorbeeld) gaan we meer gebruiken.

We gaan een proef doen met (door loting aangewezen) BurgerBeraad. Uitgangspunten zijn daarbij lokale betrokkenheid en concrete onderwerpen.

# Wij omarmen de SDG's

## DUURZAME ONTWIKKELINGS DOELSTELLINGEN



De SDG's (Sustainable Development Goals of Duurzame Ontwikkelingsdoelen) zijn zeventien doelen om van de wereld een betere plek te maken in 2030. De SDG's zijn afgesproken door de landen die zijn aangesloten bij de Verenigde Naties (VN), waaronder Nederland. PvdA GroenLinks wil dat de SDG's in alle programma's van de gemeente worden geïmplementeerd.

